

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

Sermo Vnicus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Job. 5. d

visitare speciem dedignentur, maximè quia scriptum est ^h: *Visitabis speciem tuam, & non peccabis.* Cæterum etsi de eis mihi arbitror præsumendum ob spiritualis substantiæ, & rationalis formæ similitudinem, ampliori tamen fiducia ad eos mihi reor utendum quos habere me noverim, & in ipsa humilitate consortes; ut oporteat eos familiarius & specialius misereri ossi de ossibus suis, & carni de carne sua.

2. Quia Sacra-
eorum pigno-
ra id est Reli-
quia penes
nos sunt.

k Gen. 40. c
3. Quia unius
nobiscum cor-
poris membra.

1. Cor. 12. d

4. Quia non
consummandi
sine nobis.

Denique transeuntes ex hoc mundo ad Patrem, sancta nobis pignora reliquerunt. Apud nos siquidem corpora eorum in pace sepulta sunt, quorum nomina vivent in sæculum, id est, quorum nunquam gloria sepelitur. Absit, absit à vobis animæ sanctæ, Ægyptia illa crudelitas pincernæ Pharaonis ^k, qui in gradum pristinum restitutus, statim oblitus est Joseph sancti, qui in carcere tenebatur. Non enim erant unius capitis membra, nec aliqua pars fidei cum infidei, aut ulla societas Israelitæ ad Ægyptum, non plus quàm luci ad tenebras. Interpretatur enim Ægyptus, *tenebra*, Israel verò *videns Deum*: atque ideo ubicunque Israel erat, lux erat. Non sic noster Jesus crucifixi secum Latronis potuit oblivisci: factum est utiq; quod promissum est: ipsa die qua passus est, & conregnavit. Nos quoque si non sumus ipsius capitis membra, cujus & Sancti, unde eis tam solemnibus hodie votis & tanto gratulamur affectu? Cæterum qui dixit ^l: *Si glorificatur unum membrum, congredient omnia membra*; hoc quoque nihilominus ait, *quod si patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra*. Hæc igitur nostra & eorum cohærentia est, ut nos congratulemur eis, ipsi compatiantur nobis: nos devota meditatione regnemus in eis: ipsi in nobis, & pro nobis militent pia interventione. Nec est quod de eorum pia erga nos sollicitudine dubitemus, quandoquidem non consummandi sine nobis, sicut supra meminimus, expectant nos usque dum retribuatur nobis: ut videlicet in novissimo die magno festivitatis omnia simul in virum perfectum cum suo tam excelso capite membra concurrant, & laudetur cum hæreditate sua Iesus Christus Dominus noster, qui est super omnia benedictus, laudabilis, & gloriosus in sæcula, Amen.

IN OBITUS. MALACHIE EPISCOPI.

S E R M O.

DE cælo vobis hodie, dilectissimi, copiosa quædam est benedictio destinata: & fideliter eam non distribui, vobis quidem damnosum esset; mihi vero periculosum, cui nimirum hæc dispensatio videtur esse commissa. Timeo itaque damnum vestrum, timeo damnationem meam, si forte dicatur ^a: *Parvuli petierunt panem, & non fuit qui porrigeret illis.* Scio enim quàm necessaria vobis sit è cælo veniens consolatio, quos constat illecebris carnalibus & oblectamentis secularibus viriliter abrenunciâsse. Nemo

a Thren. 4. a
Malachias in
Claram-

In Transitu S. Malachiaë Epifopi, Sermo. 423

Nemo sanè beneficii esse cœlestis, & superno dubitet consilio diffinitum, ut Episcopus Malachias hodie inter vos obdormiret, & desideratam inter vos haberet sepulturam. Cum enim nec folium quidem arboris sine divino nutu cadat in terram, quis tam hebes, ut non evidenter in huius beati viri adventu & transitu magnum profus consilium supernæ pietatis advertat? A finibus terræ, terram hic positurus advenit, alia quidem occasione festinans, quamvis ob specialem erga nos charitatem id plurimum desiderasse noscatur. Multa quidem in itinere ipso impedimenta sustinuit, nec transfretare permissus est, donec appropinquaret tempus consummationis eius, & terminus qui non poterat præteriri. Quem quidem multis ad nos pervenientem laboribus, tanquam Angelum Dei pro reverentia sanctitatis suæ suscepimus; sed nos ipse pro sua mansuetudine & humilitate altius radicata, longè suprâ quàm meremur devoto suscipiebat affectu. Paucos deinde apud nos dies fecit incolunitate sua dum socios præstolaretur, qui dispersi in Anglia fuerant, cum Regis illius vana suspicio Dei hominem impediret. Jàmque omnibus ad eum collectis, ad Romanam, pro qua venerat, curiam parabat iter: cum subito infirmitate præventus sensit protinus ad cœleste magis sese palatium evocari, DEO melius aliquid providente pro nobis, ne à nobis egressus alibi consummaretur.

*Vallem venit
singulari Dei
providentia.*

*Brevi narra-
tio peregrina-
tionis eius.*

Nullum quidem in eo non dico mortis, sed vel gravis ægitudinis signum medicis apparebat, ille tamen exhilaratus spiritu, aiebat omnimodis oportere, ut hoc anno Malachias ab hac vita egrederetur. Laboratum est e contra, & devotis precibus apud Deum, & quibuscunque potuimus modis: sed illius prævalere merita, ut desiderium cordis eius tribueretur ei, & non fraudaretur voluntate labiorum suorum. Sic enim pro votis omnia ei concurrere, ut hunc maximè locum divina sibi inspirante clementia elegisset: & hunc quoque ex longo optaret sepulturæ habere diem, quo fidelium omnium generalis memoria celebratur. Sed & illud nostra hæc gaudia merito cumulavit, quòd fratrum nostrorum ossibus de priore cœmeterio huc asportandis & recondendis, eadem nobis dies auctore Deo fuisset electa. Quæ nimirum deportantibus nobis, & ex more psallentibus idem vir sanctus plurimum sese illo cantu delectari dicebat, & non multo post ipse quoque secutus est somno suavissimo & felicissimo soporatus. Agimus itaque gratias Deo super omnibus dispositionibus suis, quòd indignos nos beatæ mortis eius honorare præsentia, quod pauperes suos preciosissimo corporis eius locupletare thesauro, quod infirmos nos tanta Ecclesiæ suæ voluit fulcire columna. Alterum si quidem è duobus signū istud quod nobis in bonum factum est, persuadet,

*Præstius mor-
tis suæ.*

*Sepultus in die
commemora-
tione Fidel.
Anim.*

quòd aut placitus DEO sit locus, aut sibi placitum facere velit, ad quem tantæ sanctitatis virum à finibus terræ moriturum sepeliendumque perduxit.

*Dira mors
quæ Malachiam sustu-
lit.*

Cæterum populo illi affectuosius condolere, & eius quæ tam miserabili Ecclesiæ dirum hoc vulnus non pepercit inferre, crudelitatem mortis vehementius abhorrere, beati huius Patris charitas ipsa compellit. Diræ profecto & inexorabilis mors, quæ tantam hominum multitudinem unius percussione multavit: cæca & improvida, quæ Malachiæ ligavit linguam, impedivit gressus, dissolvit manus, oculos clausit. Illos inquam, devotos oculos, qui piissimis fletibus divinam peccatoribus reconciliare gratiam consueverunt. Illas mundissimas manus quæ laboriosis & humilibus operibus exerceri semper amaverant, quæ Dominici Corporis Hostiam salutarem pro peccatoribus totiens offerebant; & sine ira & disceptatione in oratione levabantur in cælum; quæ infirmis multa beneficia præstitisse, & signis variis effulsisse noscuntur. Illos quoque speciosos gressus Evangelizantis pacem, Evangelizantis bona; illos pedes qui totiens fatigati sunt studio pietatis; vestigia illa digna quæ semper devotis osculis premerentur. Sancta denique labia illa Sacerdotis, quæ custodiebant scientiam, os iusti quod sapientiam meditabatur: & linguam eius quæ iudicium loquens, imò & misericordiam, tantis mederi solebat vulneribus animarum. Nec mirum, fratres, iniquam esse, quam generavit iniquitas: inconsideratam, quam noscitur seductio peperisse. Nihil inquam mirum si ferit sine discretionem, quæ venit ex prævaricatione: si sit crudelis & fatua, quæ ex antiqui serpentis fallacia, & mulieris insipientia prodiit. Quid tamen causamur quòd Malachiam ausa sit attentare, fidele equidem membrum Christi, quando & ipsum Malachiæ pariter & omnium electorum caput furibunda pervasit: Pervasit utique immunem, sed non immunis evasit. Impegit in vitam mors, & inclusit intra se vitam mortem, & absorpta est mors à vita. Hamum sibi devorans, inde teneri cœpit, unde visa est tenuisse.

*Sed neque
Christo pepercit.*

*Quomodo
mors à Christo
superata cum
etiamnum in
homines se-
viat.*

At fortasse quis dicat: Quomodo mors à capite superata videtur, quæ tanta adhuc libertate sævit in membra? Si mors mortua, quomodo Malachiam occidit? Si victa, quomodo adhuc prævalet universis: & non est homo qui vivat & non videat mortem? Victa planè mors opus Diaboli, & peccati pœna, victum peccatum causa mortis, victus & malignus ipse, & peccati author & mortis. Nec modo victa sunt hæc, sed & iudicata jam & damnata. Diffinita quidem, sed nondum promulgata sententia est. Denique jam Diabolo ignis paratus, etsi nondum ille præcipitatus in ignem, modico adhuc tempore finitur malignari. Tanquam malleus

In Transitu S. Malachiae Episcopi, Serm. 425

malleus caelestis opificis factus est, malleus univertae terrae. Terit ele- Diabolo &
 ctos ad eorum utilitatem, reprobos conterit in eorum damnationem. Qua- morti quid
 lis ergo paterfamilias, tales & domestici eius, peccatum scilicet & mors. juris seu pote-
 Nam & peccatum licet simul cum Christo cruci ipsius non dubitetur af- stas in homi-
 fixum, adhuc tamen interim non regnare quidem, sed habitare etiam in nes relin-
 ipso dum viveret Apostolo permittebatur. Mentior si non ipse ait ^o: Rom. 7. d
Iam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Sic & mors ipsa
 minimè quidem adhuc abesse cogitur, sed cogitur non obesse. Erit au-
 tem cum dicetur: *Vbi est mors victoria tua?* Et ipsa siquidem inimica
 novissima destruetur. Nunc verò moderante eo qui imperium habet vi-
 tae & mortis, & mare ipsum certis littorum coercet metis, mors ipsa dile-
 ctis Domini somnus refrigerii est, Propheta attestante qui ait ^c: *Cum de-*
derit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini. Pessima quidem mors c Psal. 86. a*
 peccatorum, quorum & nativitas mala, & vita peior: *sed preciosa est mors*
sanctorum ^d. Preciosa planè tanquam finis laborum, tanquam
 victoriae consummatio, tanquam vitae janua, & perfectae securitatis in- d Psal. 115.
 gressus.

Congratulemur itaque, fratres, congratulemur ut dignum est patri
 nostro: quia & pium est defunctum plangere Malachiam, & pium ma-
 gis Malachiae congaudere viventi. Nunquid non vivit? Et beatè. Ni-
 mirum vilis est oculis insipientium mori, ille autem est in pace. Deni-
 que jam concivis Sanctorum, & domesticus Dei psallit pariter, & gratias
 agit dicens ^e: *Transivimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrige-* e Psal. 65. e
rium. Transivit planè viriliter, & foeliciter pertransivit. Verus Hebraeus
 Pascha celebravit in spiritu, & nobis transiens loquebatur: Desiderio
 desideravi hoc Pascha manducare apud vos. Transivit per ignem & a-
 quam, quem non tristitia frangere, nec detinere mollia potuerunt. Est e- Malachias in
 nim deorsum nos locus, quem sibi totum vendicat ignis, adeò ut ne mi- tristibus &
 nimam quidem aquae guttam de Lazari digito miser ille Dives ibi habere letis, eque in-
 potuerit. Est & sursum civitas Dei quam letificat fluminis impetus, fractus.
 voluptatis torrens, calix inebrians quam praeclarus! In hoc sanè medio
 boni & mali scientia continetur, & voluptatis & tribulationis hic capere
 est experimentum. Infelix Eva in has vicissitudines nos induxit. Hinc
 planè dies & nox: nam in inferno tantum nox, & in coelo tantum dies.
 Beataproinde anima quae utrunque pertransit, nec voluptati inhaerens,
 nec deficiens in tribulatione.

Breviter vobis unum aliquid ex multis huius viri magnificis actibus
 arbitror referendum, in quo strenuè satis & ignem & aquam noscitur per-
 transisse. Magni illius Patricii Hybernienfium Apostoli sedem Metro-
 politanam

Vicissitudo vi-
 ta presentis.

*Malachia Ze-
lus pro domo
D E I.*

*Inter pericula
non detrectat
curam Eccle-
siae; post peri-
cula manul-
tit & religiose
quietem.*

*Eccl. 45. a
b 1. Ioan. 5. a*

*Psal. 91. b
Plures dejicit
prosperitas
quam adver-
sitas.*

*Plana visa
commodior,
sed aspera
securior.
2. Cor. 6. b*

Psal. 114. b

politana tyrannica sibi progenies successionis ordine creans Archiepiscopos vendicabat, hereditate possidens sanctorum DEI. Rogatus itaque à fidelibus Malachias nosfer, ut tantis sese malis opponeret, animam suam in manibus suis ponens accessit intrepidus, suscepit Archiepiscopatum, tradens sese discrimini manifesto, ut tanto crimini finem daret. Inter pericula rexit Ecclesiam: post pericula sibi continuo successorem alterum canonicè ordinavit. Ea siquidem conditione susceperat, ut postquam cessante persecutionis rabie alter securè posset instrui, ad sedem propriam remeare permetteretur. Ubi sine ecclesiasticis secularibusve reditibus in congregationibus religiosis, quas ipse extruxerat, degens inter eos tanquam unus eorum, usque ad hoc tempus vixit absque ulla proprietate. Sic Dei hominem examinavit non exinanivit tribulationis incendium (siquidem aurum erat) sic nec illecebra tenuit aut resolvit: nec curiosus spectator in via substitit propriae peregrinationis oblitus.

Quis vestrum, Fratres, non vehementer eius imitari cupiat sanctitatem, si id audeat vel sperare? Credo igitur libentius audituros, si dicere fortè poterimus quid sanctum fecerit Malachiam. Sed ne nostrum forsitan minùs acceptabile testimonium videatur, scripturam audite dicentem *g*: *In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illum.* Fide calcabat mundum, Joanne attestante qui ait *b*: *Hec est victoria qua vincit mundum, fides nostra.* Nam in spiritu lenitatis dura quaelibet & adversa æquo animo tolerabat. Hinc quidem post Christum fide calcabat Maria, ne caperetur illecebris: inde in patientia sua possidebat animam suam, ne molestius frangeretur. De his enim duobus habes in Psalmo: *cafuros à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis*: quod multo plures prosperitatis fallaciæ, quàm adversitatis flagella dejiciant. Nemo itaque nostrum, charissimi, plana mollioris viæ superficie delectatus, iter illud marinum sibi commodius arbitretur. Magnos hic campus montes habet, Invisibiles quidem, sed eo ipso periculosiores. Laboriosior fortè via videtur inter ardua collium, & aspera rupium, sed expertis longè securior & desiderabilior invenitur. Utrobique tamen laborem, utrobique periculum esse noverat, qui dicebat *h*: *Per arma justitiæ à dextris & à sinistris*: ut meritò congratulemur eis qui transierunt per ignem & aquam, & in refrigerium sunt educti. Refrigerium vultis audire? Utinam id vobis alius loqueretur. Nam ego quod non gustavi, eructare non possum.

Videor tamen mihi hodie super hoc refrigerio Malachiam audire dicentem *l*: *Convertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi: quia eripuit animam meam de morte, &c.* In quibus verbis quid intelligam, paucis audite. Siquidem inclinata est jam dies, & longius quàm

In Transitu S. Malachiae Episcopi, Serm. 427

quàm speraveram sermo processit, quòd invitus avellar à patèrni dulcedine nominis & Malachiam filere lingua formidans, finem facere vereatur. Mors animæ, fratres mei, peccatum est, nisi fortè excidit vobis quod in Propheta legistis ^m: *Anima qua peccaverit, ipsa morietur.* Triplex proinde congratulatio est hominis ab omni peccato, & labore, & periculo liberati. Ex hoc siquidem nec peccatum in eo habitare dicitur, nec penitentiae luctus indicitur, nec ab ullo deinceps lapsu ei prædicatur esse cavendum. Posuit Helias pallium, non est, quod timeat: non est, quod tangit nedum teneri ab adultera vereatur. Currum conscendit: non est jam trepidare ne cadat: suaviter scandit, non laborans volatu proprio, sed celeri in vehiculo sedens. Ad hoc nos refrigerium, dilectissimi, tota animi aviditate curramus in odore unguentorum huius beati Patris nostri, qui nostrum hodie torporem in ferventissimum desiderium visus est excitasse. Curramus, inquam, post eum crebrius illi clamantes: Trahe nos post te: & affectu cordis, & profectu conversationis devotas omnipotenti misericordiae gratias referentes, quòd indignis servulis, quibus propria defunt merita, aliena saltem voluit suffragia non deesse.

*m Ezech. 18. 2
Hominis sancti ex hoc seculo liberati triplex congratulatio.*

S E R M O I.

De verbis Esaiæ: *Vidi Dominum sedentem super solium excelsum, & elevatum: & ea quæ sub ipso erant replebant templum. Seraphim stabant super illud: sex alæ uni, & sex alæ alteri. Duabus velabant faciem eius, & duabus velabant pedes eius & duabus volabant.*

Hi sermones hoc loco ponuntur, eo quod Prophetia Esaiæ sub Kalend. Novemb. in officio Eccl. legi incipiat. a Isa. 6. 2

Vidi Dominum sedentem super solium excelsum & elevatum, & plena erat omnis terra maiestate eius ^a. Sublimis quædam visio Prophetico nobis sermone describitur. *Vidi, inquit, Dominum sedentem.* Magnum spectaculum, fratres, & beati oculi qui viderunt. Quis non toto desiderio concupiscat tantæ maiestatis gloriam contemplari? Hoc quippe Sanctorum omnium unicum semper desiderium fuit. Ipse est enim in quem desiderant Angeli prospicere, quem videre est vita æterna. Sed aliam, fratres, audio Prophetæ eiusdem, & eiusdem Domini longè dissimilem visionem. Siquidem Esaias iste est qui in alio loco sic loquitur ^b: *Vidimus eum, & non erat ei species neque decor, & estimavimus eum tanquam leprosum, &c.* Ubi illud primum considerandum est, quòd communis illa, hæc Propheticæ prærogativæ propria videatur. Non sine causa sanè ibi, *vidimus*, scriptum est: & hic, *vidi*: nisi ut illam quidem intelligas esse communem, hanc verò excellentiæ singularis. Siquidem absque specie & decore vidit eum & sprevit Herodes: viderunt quoque ipsi Judæi, qui & dinumeraverunt

Visio DEI duplex in maiestate, & humilitate.

b Esai. 53. 2

Sermones S. Bernardi,

H h h

raverunt